

کشته شدن ۲۴ نظامی اسرائیلی

نخست‌وزیر کابینه تل‌آویو، بنیامین نتانیاهو، در واکنش به مرگ ۲۴ نظامی ضمن ابراز همدردی با خانواده این کشته‌شدگان، تأکید کرد، تل‌آویو باید از این فاجعه درس بگیرد: «دیروز یکی از سخت‌ترین روزهای بعد از شروع جنگ را تجربه کردیم؛ من برای سربازان قهرمان کشته‌شده سوگوار هستم». این اولین واکنش نتانیاهو به فاجعه ارتش اسرائیل در نبردهای روز گذشته بانبروهای مقاومت در خان‌یونس بود. نخست‌وزیر اسرائیل در بخش دیگری از پیام خود اذعان کرد که «ارتش اسرائیل تحقیقاتی را درباره این فاجعه آغاز کرده است. ما باید درس‌های لازم را بیاموزیم و برای حفظ جان نیروهایمان هر کاری انجام دهیم». ارتش اسرائیل صبح روز ۲۳ ژانویه از کشته شدن ۲۴ نظامی دیگر خود در جنوب غزه خبر داد؛ طبق گزارش رسانه‌های عبری از دلیل این تلفات، شلیک راکت‌های RPG توسط مقاومت به دو ساختمان در خان‌یونس منجر به انفجار مین‌هایی شده که از قبل در ساختمان تله‌گذاری شده بودند.

کی‌یف هدف انفجارهای شدید

مقام‌های اوکراینی روز گذشته خبر دادند که پایتخت این کشور و شهر خارکیف هدف حملات موشکی شدید روسیه قرار گرفتند. دوازده روز بعد از حمله اوکراین به بازار دوتسک و «ترویسستی» خواندن آن توسط کرملین، مقام‌های اوکراینی بیروز سه‌شنبه از «سلسله انفجارها» در این کشور خبر دادند. مقام‌های کی‌یف پایتخت اوکراین می‌گویند که در نتیجه موج حملات روسیه، حداقل دو نفر زخمی شدند. به روایت آنها، مسکو به پایتخت و همچنین خارکیف دومین شهر بزرگ اوکراین حمله موشکی کرد. سرگئی بولینوف، رئیس اداره تحقیقات خارکیف اوکراین اعلام کرد که طبق اطلاعات اولیه، در نتیجه حملات روسیه چند نفر شامل یک زن و تعدادی کودک زخمی شدند و یک ساختمان مسکونی آسیب دید. وتالی کلیتیکو شهردار کی‌یف گفت که در کی‌یف انفجارهای رخ داد و در پیامی تلگرافی خطاب به ساکنان پایتخت نوشت: «پناه‌گاه‌ها را ترک نکنید». خبرگزاری رویترز در گزارشی به نقل از شاهدان عینی درباره وضع پایتخت اوکراین خبر داد که ساکنان کی‌یف و حومه آن «چند موج انفجار» را تجربه کردند.

حملات به یمن بدون پاسخ نخواهد ماند

سرتیپ یحیی سریع، سخنگوی نیروهای مسلح یمن در صفحه توییتر خود به حملات ائتلاف آمریکایی در دریای سرخ به استان‌های مختلف یمن در حمایت از اسرائیل واکنش نشان داد. او نوشت: «جنگنده‌های آمریکایی و انگلیسی طی ساعات گذشته ۱۸ حمله هوایی انجام دادند؛ ۱۲ حمله به پایتخت و استان صنعاء، سه حمله به استان الحدیده، دو حمله به استان تعز و یک حمله به استان البیضاء؛ این تجاوزات بدون پاسخ و مجازات نخواهند ماند». یک مقام آمریکایی، با امداد دیروز، به شبکه «الجزیره» خبر داده بود که نیروهای این کشور به همراه انگلیس و سایر متحدان شان برخی مواضع ارتش یمن را هدف حمله قرار داده‌اند. از سوی دیگر یک منبع نظامی نیز بدون ذکر نام خود به شبکه «المیادین» گفت: «در حملات هوایی به کشور [یمن] موضوعی هدف قرار گرفتند که پیشتر ده‌ها بار هدف قرار گرفته بودند». به گفته او در حمله با امداد آمریکا به مناطقی «غیر مهم» حمله شده که نه در آن سلاح، نه تجهیزات و نه نیرو وجود داشته است.

است، در اندیشه تشکیل حزب جدیدی باشد. این دغدغه‌ها نیز قطعاً در تماس‌های غیرعلنی و گفت‌وگوهای پشت پرده به واکنش‌گن اعلام می‌شود و می‌تواند انگیزه‌ای برای تلاش برای کنترل اسرائیل باشد.

گرفتاری‌های دیگر

کسی تصور این را ندارد که سناریوی کوتاه‌مدت یا حتی میان‌مدتی برای صدمه جدی به اسرائیل در صورت توقف حملات به غزه در کار باشد و متحمل‌ترین گزینه، بازگشت شرایط سیاسی به وضعیت قبل از جنگ است و ماندن غزه‌ای که بخش‌های گسترده‌ای از آن خالی از سکنه، حیات، زیرساخت یا هر چیز دیگر شده است. در همین حال، ایالات متحده، درگیر جنگ اوکراین با روسیه است، دغدغه تنش‌ها با چین را دارد و در نقاط دیگر دنیان نیز پیش‌بینی وقایعی را می‌کند که ممکن است نیازمند مداخله ایالات متحده باشد. از این رو، احتمالاً ترجیح آمریکا این باشد که بتواند لاف‌ل یک پرونده را از روی میز مسائل فوری کم کند و وقت و منابع بیشتری برای رسیدگی به دیگر دغدغه‌ها داشته باشد.

تنش با دیگران

به خصوص کشورهایی که در دسته‌بندی «جنوب جهانی» توصیف می‌شود، بسیار در نتیجه وضعیت حمایت آمریکا از اسرائیل، نارضایتی ابراز کرده‌اند. آمریکا در پروژه‌هایش در مقابل روسیه و چین و نیز در بزنگاه‌های محتمل دیگر در سال جاری به تعامل با بسیاری از این کشورها و همراهی‌شان نیاز خواهد داشت. در حالی که مسئله اسرائیل و فلسطین برای بسیاری از این‌ها، به سوزه اختلاف و تقابل جدی با آمریکا تبدیل شده است. از طرف دیگر، اقداماتی مثل اقامه دعوا در دادگاه‌های بین‌المللی از سوی کشورهایی مثل آفریقای جنوبی هم به نوع خود چالش است. اگر در این دادگاه‌ها رأی‌ای علیه اسرائیل صادر شود، آمریکا و متحدانش در مقابل آن خواهند ایستاد و این دلیل یا حتی مستمسکی توجیحی به کلیت مفهوم قوانین بین‌المللی از سوی دیگران خواهد شد، چنان‌که کریگ مخیبر، مقام مستعفی سازمان ملل که در اعتراض به ماجرای اسرائیل و غزه کنار رفت، هشدار آن را داده است. اگر رأی صادر نشود نیز احتمالاً همین پیامد در کار خواهد بود. به‌طور خلاصه، آنچه در جریان است، روابط آمریکا و برنامه‌هایش در دیگر نقاط جهان و دیگر پرونده‌ها را تهدید می‌کند و از این رو، هر چه زودتر تمام شود، به خصوص اگر آمریکا بتواند سهمی از این توقف به حساب خود بریزد، فرصت رسیدگی به آن چالش‌ها زودتر مهیا می‌شود.

انتخاب مقصر

مسئله دیگر این است که هم در خود اسرائیل و هم در ایالات متحده، به نظر می‌رسد کسی که باید مقصر خوانده شود و قربانی شود، انتخاب شده است. اکثریت کارشناسان در هفته‌های اخیر گفته‌اند پایان جنگ، پایان نتانیاهو خواهد بود. اگر چنین شود، می‌شود گفت همه چیز تقصیر نتانیاهو بوده و او نیز با برکناری مجازات شده است. اخیراً نیز گروه‌هایی در حزب دموکرات، نامه‌نگاری‌هایی داشته‌اند که خواستار برکناری برت مک‌گورک، مسئول بخش خاورمیانه در شورای امنیت ملی آمریکا شده‌اند، به این عنوان که سیاست‌های دولت در خاورمیانه ناکام و نادرست بوده است. این سناریو هم می‌تواند به این معنا باشد که مقصر سیاست‌ها، کسی مثل مک‌گورک بوده است و حالا برکنار شده است. به عبارتی، این امکان وجود دارد که در بخشی از سناریوهای افق منتقدان برای تغییر شرایط، قربانیانی که قرار است مقصر همه چیز خوانده شوند هم انتخاب شده‌اند.

باید منتظر بود

اما همه این سناریوها و گمانه‌زنی‌ها، موکول به اتفاقاتی هستند که در روزها و شاید هفته‌ها و ماه‌های آینده خواهند افتاد. اگر ایالات متحده با الگوی فعلی، از سطح انتقادات ملایم، در کنار حمایت تمام‌عیار، فراتر نرود، چیزی عوض نخواهد شد؛ اما به نظر می‌رسد، چه واکنش‌گن اقدام جدی بکنند چه نکنند، کاخ سفید به فکر افتاده است. هزینه‌های سیاسی‌ای که دولت جو بایدن، در صحنه داخلی و خارجی بابت حمایت از اسرائیل پرداخت می‌کند، بالا بوده‌اند و بالاتر می‌روند. کمتر از یک سال به انتخابات و در میانه بحران‌ها و تعاملات مختلف، به نظر می‌رسد دولت ایالات متحده به فکر علاج افتاده است.

از اسرائیل بخواهند دست بکشند و اسرائیل هم چنین کند. پیرس مورگان، مجری تلویزیونی بریتانیایی که البته حامی اسرائیل هم هست، اواسط دسامبر این الگو را صراحتاً این چنین توصیف کرد: «در طول تاریخ طولانی و مرگبار جنگ‌های اسرائیل با فلسطین، این معمولاً دوستان اسرائیل بوده‌اند که به او می‌گفته‌اند چه موقع، زمان توقف رسیده است. این زمان شاید حالا به سرعت در حال رسیدن است.» از این نظرگاه، شاید به سبب سنگینی اتفاق ۷ اکتبر، این بار زمان بیشتری به طرف اسرائیلی داده شده و حالا طبق همان الگو، وقت آن رسیده که از اسرائیل خواسته شود دست بردارد. هرچند مواضع نتانیاهو و دولت راست‌گرای افراطی‌اش، چندان نشانه‌ای از این ندارد که برنامه‌ای برای گوش دادن به حرف کسی در کار باشد.

مواضع دیگر متحدان

از طرف دیگر، نشانه‌های متعددی در کار بوده است که دیگر متحدان ایالات متحده و حتی اسرائیل، از وضعیت فعلی راضی نیستند. در رأی‌گیری قطعنامه‌های سازمان ملل، ایالات متحده تا آخرین گام دست از مخالفت و وتو بر نمی‌داشت اما در آخرین نمونه، تنها رأی مخالف از آمریکا بود؛ بریتانیا رأی متنع داد و فرانسه حتی رأی موافق. متحدان ایالات متحده در منطقه به شدت نگران گسترش جنگ و تبعات آن هستند. با نگاه بلندمدت، حتی کشورهایی که مستقیماً سود و زبانی در این وضعیت ندارند هم نگران هستند. جنگ گسترده در خاورمیانه دویاره یک بحران مهاجرتی دیگر را کلید بزند. گستره موضوع‌گیری‌ها و تظاهرات در افکار عمومی نیز می‌تواند چشم‌اندازی از اقبال به سمت احزاب و سیاستمدارانی را شکل دهد که چندان با ایالات متحده همدل نیستند؛ مثل سرمه‌هایی که اخیراً مطرح شده است که جرمی کوربین، رهبر سابق حزب کارگر و یکی از حامیان جدی فلسطین در غرب، با توجه به کاهش اقبال چپ‌گرایان به حزب کارگر در شکل فعلی و بارهبری کی‌پر استارمری که حامی اسرائیل

آموخت. باید چرخش بیشتری به سمت دیپلماسی باشد، به سمت راه‌حل‌های جمعی و بسیج منابع برای اینکه چیزی ساخته شود، به جای این الگوی نابودی که داریم در منطقه می‌بینیم.»

از اهرم‌ها مقابل اسرائیل استفاده کنید

اوسپس به این سوال پاسخ می‌دهد که با توجه به مواضع اسرائیل و نخست‌وزیرش، دولت بایدن چه کار می‌تواند در جهت توصیه‌های روز کند و آیا اصلاً گزینه‌ای دارد: «فکر می‌کنم گزینه‌هایی دارند که از اهرم‌ها در مقابل دولت اسرائیل استفاده کنند تا تلاش کنند تنش‌ها را پایین بیاورند. ببینید، دولت بایدن در هفته‌های اخیر در حال ارسال پیام‌هایی بوده است، اینکه نگران هستند، اینکه مایل هستند ببینند کمک‌های بیشتری وارد غزه می‌شوند، اینکه مایل هستند ببینند دیپلماسی به کار گرفته شود تا سعی شود گروه‌گان‌ها برگردانده شوند، اینکه مایل هستند مسیری به سمت شکل‌گیری کشور فلسطینی ببینند. در نظر داشته باشید، این دولت اسرائیل، در واقع، به عنوان یک سیاست،

کاری که باید بکنید این است که از منفعت مرکزی جریان آزاد تجارت از مسیر دریای سرخ حفاظت کنید؛ اما وقتی کار را تا درگیری درون یمن بالا می‌برید، من فکر می‌کنم اوضاع خطرناک می‌شود.»

باید درس چند دهه اخیر را بیاموزیم

او درباره ناکامی دولت‌های آمریکا در کاهش نقش آفرینی نظامی در خاورمیانه چنین توضیح می‌دهد: «مانفعا می‌داریم که مدام ما را دوباره به آن جامی کشاند. به‌رغم گذاری که در حوزه انرژی داریم طی می‌کنیم، منافع مهمی در حوزه نفت و گاز و سوخت‌های فسیلی داریم. این باعث می‌شود به شکلی مدیون شرکای عربی ناخوشایندی در حوزه حاشیه‌خلیج فارس باشیم. مثل عربستان سعودی، امارات متحده عربی، قطر. بعد مشخصاً منافع هم در راستای رابطه نزدیک‌مان با اسرائیل داریم. الان در وضعیتی هستیم که ذات دولت اسرائیل، بی‌بی نتانیاهو است و افراطی‌ترین دولت راست‌گرا. به نظر من در چنین وضعیتی ما به نوعی وصل به دولتی شده‌ایم که هماهنگ با آنچه دولت بایدن ترجیح می‌دهد انجام دهند، عمل نمی‌کنند. واضح است که در بحث مقابله با تروریسم هم منافع داریم؛ اما فکر می‌کنم ما باید درس چند دهه اخیر را بیاموزیم و آن درس این است: واقعاً برای این مشکلات راه‌حل نظامی وجود ندارد و فکر می‌کنم باید خیلی مراقب باشیم. ضمن اینکه فکر می‌کنم اسرائیل هم نمی‌تواند مشکلاتش را در غزه از روش نظامی حل کند. فکر می‌کنم آن‌ها هم دارند همان درسی را می‌آموزند که ایالات متحده بعد از یازده سپتامبر در چند کشور و یا درد

